

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2019, č. j. 6 A 8/2019 - 48,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se u městského soudu domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 18. 10. 2018, č. j. VS 16163-10/ČJ-2018-8026PR, jímž žalovaná odložila žalobcovu žádost o poskytnutí informace, neboť žalobce v poskytnuté lhůtě nezaplatil stanovenou úhradu za poskytování informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Společně s žalobou podal žalobce také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Městský soud shora označeným usnesením zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků i jeho návrh na ustanovení zástupce.

II.

[2] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení městského soudu kasační stížností. Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti

III.

[3] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila

IV.

[4] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval žádostí stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků. K žádosti o osvobození od soudních poplatků zdejší soud konstatuje, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí městského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud proto nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků.

[5] Nejvyšší správní soud se dále zabýval návrhem stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Vycházel přitom z § 35 odst. 9 s. ř. s., podle kterého lze účastníku ustanovit zástupce, jestliže jsou u něj dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně jeho práv. Při úvaze, zda je v řízení o této kasační stížnosti nezbytně ustanovit k hájení zájmů stěžovatele advokáta, vycházel Nejvyšší správní soud ze skutečnosti, že stěžovatel brojí proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků, resp. o neustanovení zástupce, a jedná se tedy o věc, která není skutkově ani právně nijak složitá. V kasační stížnosti prezentuje (byť stručně) důvody, kterými zpochybňuje úvahu, na které je rozhodnutí krajského soudu postaveno. Kasační stížnost tedy obsahuje dostatečné argumenty a ustanovení zástupce není k ochraně práv stěžovatele nezbytně nutné. Navíc je třeba poukázat i na skutečnost, že stěžovatel má vysokoškolské právnické vzdělání a v minulosti sám působil jako advokát. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce zamítl. Ostatně obdobně kasační soud postupoval i v dalších případech (viz např. rozsudky ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 As 537/2018 - 14, ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 - 38, ze dne 15. 11. 2018, č. j. 7 As 446/2018 - 18, či ze dne 15. 11. 2018, č. j. 7 As 445/2018 - 18).

[6] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] *Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[9] Již městský soud přílehavě odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle kterého platí, že „[i] když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy

pokračování

životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastníkovu majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí)“.

[10] V dané věci se stěžovatel domáhal poskytnutí souboru informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Požadované informace se týkaly počtu vězňů, počtu vězňů v režimu ostrahy, počtu a druhů zpracovávaných výkazů, dodavatelů služeb a zboží, počtu civilních zaměstnanců a vězňů připravujících stravu, dodavatelů potravin, subjektů, pro které věznice zajišťuje pracovní činnost, počtu uložených kázeňských trestů a kolektivní smlouvy s odbory na rok 2018. Požadované informace se přitom vztahovaly k vězeňskému zařízení, v němž se stěžovatel nenacházel (a ani netvrdil, že by mu hrozilo přemístění do takového zařízení). Svou žádost adresoval Věznicí Oráčov, sám se nacházel ve Vazební věznici Praha - Pankrác.

[11] Nejvyšší správní soud se ztotožnil s městským soudem, že ze stěžovatelovy žádosti nplyne, že by požadované informace měly jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem jeho života. Naopak jde o spory zřejmě vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Nadto je i zdejšímu soudu z úřední činnosti známo, že stěžovatel vede s žalovanou (resp. s různými vězeňskými zařízeními) množství sporů týkajících se poskytování informací dle informačního zákona, které často pokračují před soudy. Taková řízení má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit (a nejde-li o šikanózní jednání nebo jiné zneužití veřejných práv). Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím osobám s nízkými příjmy vést bezplatně řízení podle své libosti. Jeho úkolem je zajistit, aby osobám, které nemají dostatek prostředků a u nichž je namístě, aby soudní řízení vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životních okolností), nebránil nedostatek prostředků v účinné soudní ochraně (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019, č. j. 10 As 88/2019 - 13). Takovou povahu však nyní vedené řízení nemá. Jelikož stěžovatel „vrší“ správní a soudní řízení (například tím, že stále dokola napadá procesní rozhodnutí soudů či postup správních orgánů, přestože v právně totožných věcech stěžovatele již byl pravomocně vysloven závazný názor Nejvyššího správního soudu), aniž důsledně váží důvodnost svého postupu, je podle zdejšího soudu správné, aby stěžovatel vedl soudní řízení s vědomím jeho nákladů a aby uhradil soudní poplatek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 Ans 14/2012 - 11). Uvedené platí tím spíše, má-li stěžovatel právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie.

[12] Vzhledem k popsaným okolnostem nepostupoval městský soud v rozporu s právními předpisy, pokud učinil závěr, že je namístě stěžovateli výjimečně odeprít osvobození od soudních poplatků, a to v plné výši.

[13] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být ani ustanoven zástupce pro řízení o žalobě (§ 35 odst. 10 s. ř. s., v době rozhodování městského soudu § 35 odst. 9 s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Městský soud tedy nepochybil tím, že stěžovateli neustanovil zástupce z řad advokátů.

[14] Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[15] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalované nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec její běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2019

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu